

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'F' shape with a horizontal bar at the top and a vertical line extending downwards from the center.

Rješenje

po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti protiv Grada Doboja i gospodarskog subjekta „Gradska toplana Doboj“ a.d. Doboj

Sarajevo
ožujak, 2019. godine

Broj: UP-03-26-2-047-18/18
Sarajevo, 21.3.2019. godine

Na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (1) točka a) i c), članka 48. stavak (1) točka a) i c), a u vezi sa člankom 4. stavak (1) točka e) i člankom 10. stavak (2) točka d), Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09), u postupku pokrenutom po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti, broj: UP-03-36-2-047-3/18 od 20.12.2018. godine protiv Grada Doboja, Hilendarska 1, 74000 Doboje, radi utvrđivanja postojanja zabranjenih konkurencijskih djelovanja u smislu članka 4. stavak (1) točka e) i gospodarskog subjekta „Gradska toplana Doboje“ a.d., Doboje, Srpskih sokolova br.1. 74101 Doboje, radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja, u smislu članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće na 49. (četrdesetdevetoj) sjednici održanoj dana 21.3.2019. godine, je donijelo

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da Grad Doboje, Hilendarska 1, 74000 Doboje, odredbama članka 14. i 26. Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboje („Sl. glasnik Grada Doboja: 2/18) i odredbama članka 9. Metodologije obračuna isporučene toplotne energije - Prilog 1 („Sl. glasnik Grada Doboja: 3/18), sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije u gradu Doboju, zaključivanjem takvih sporazuma kojima se druga strana uvjetuje da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi sa predmetom sporazuma, i isti predstavlja zabranjeni sporazum, iz odredbi članka 4. stavak (1) točka e) Zakona o konkurenciji.
2. Smatraju se ništavim (ex lege) posebno odredbe članka 14. i 26. Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboje („Sl. glasnik Grada Doboja: 2/18) i odredbe članka 9. Metodologije obračuna isporučene toplotne energije - Prilog 1 („Sl. glasnik Grada Doboja: 3/18) sukladno odredbama članka 4. stavak (2) Zakona o konkurenciji.
3. Nalaže se Gradu Doboje, Hilendarska 1, 74000 Doboje da odmah, a najkasnije u roku od 60 (šezdeset) dana od dana primitka ovog Rješenja, uskladi odredbe članka 14. i 26. Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboje („Sl. glasnik Grada Doboje: 2/18) i odredbe članka 9. Metodologije obračuna isporučene toplotne energije - Prilog 1 („Sl. glasnik Grada Doboje: 3/18) sa Zakonom o konkurenciji, odnosno sa točkom 1. i 2. izreke ovog Rješenja, te da u ostavljenom roku dostave dokaze o izvršenju istih.
4. Izriče se novčana kazna Gradu Doboje, Hilendarska 1, 74000 Doboje, zbog kršenja odredbi članka 4. stavak 1. točka e) Zakona o konkurenciji, utvrđenog u točki 1. ovog Rješenja, u visini od 60.750,00 KM (šezdesettisućasedamstotinapedeset i 00/100 KM), u smislu članka 48. stavak (1) točka a) Zakona o konkurenciji, koju je dužna platiti u roku od 15 (petnaest) dana od dana primitka ovog Rješenja.
5. Utvrđuje se da je gospodarski subjekt „Gradska toplana Doboje“ a.d. Doboje, Srpskih sokolova br. 1. 74101 Doboje, zloupotrijebio vladajući položaj na tržištu isporuke toplotne energije u Gradu Doboju, primjenom odredbi Odluke o visini tarifnih stavova – cijena broj: 1340/18 od

19.4.2018. godine koje se odnose na plaćanje distributivnih troškova korisnika isključenih iz toplifikacijskog sustava, što predstavlja uvjetovanje drugoj strani da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi nemaju veze s predmetom sporazuma, te ograničavanje tržišta na štetu potrošača, sukladno odredbama članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji.

6. Nalaže se gospodarskom subjektu, „Gradska toplana Doboj“ a.d. Doboj, Srpskih sokolova br. 1. 74101 Doboj slijedeće:
 - u roku od 60 (šezdeset) dana od dana primitka ovog Rješenja uskladi odredbe Odluke o visini tarifnih stavova – cijena broj: 1340/18 od 19.4.2018. godine sa odredbama Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj („Sl. glasnik Grada Doboja: 2/18) i odredbama Metodologije obračuna isporučene toplotne energije - Prilog 1 („Sl. glasnik Grada Doboja: 3/18), koje se odnose na plaćanje distributivnih troškova korisnika isključenih iz toplifikacijskog sustava, na način da prestane sa naplatom istih, te da dostavi dokaze o izvršenju.
7. Izriče se novčana kazna „Gradska toplana Doboj“ a.d. Doboj, Srpskih sokolova br. 1. 74101 Doboj, zbog kršenja odredbi iz članka 10. stavak (2) točke d) Zakona o konkurenciji, utvrđene u točki 5. ovog Rješenja, u visini od 7.314,486 KM (sedamtisućatristotinečetnaest i 486/100KM), sukladno odredbi članka 48. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 15 (petnaest) dana od primitka ovog Rješenja.
8. Ukoliko Grad Doboj, Hilendarska 1, 74000 Doboj i „Gradska toplana Doboj“ a.d. Doboj, Srpskih sokolova br. 1. 74101 Doboj ne uplate izrečene novčane kazne iz točki 4. i 7. u ostavljenom roku, iste će se naplatiti prinudnim putem, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.
9. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je putem službenog e-maila dana zaprimilo upit fizičke osobe u vezi obračuna troškova distribucije grijanja privremeno isključenim potrošačima u Gradu Doboju.

Naime, u predmetnom emailu se navodi da je privremeno isključeno grijanje i da su plaćeni troškovi isključenja u iznosu od 20 KM, a da je od ove godine došlo (za narednu grijnu sezonu) da se treba plaćati 0,49 pfeninga po m² za troškove distribucije grijanja (koja se ne koristi), te je upit prema Konkurencijskom vijeću bio upućen u smislu legalnosti takvog načina obračuna.

U cilju prikupljanja dodatnih podataka i informacija u vezi sa načinom isporuke i obračuna toplotne energije, Konkurencijsko vijeće se obratilo gospodarskom subjektu „Gradska toplana Doboj“ a.d. Doboj, Srpskih sokolova br. 1. 74101 Doboj (u daljem tekstu: Gradska toplana Doboj Doboj) sa zahtjevom za dostavu relevantne dokumentacije i podataka (akt broj: 01-26-10-267-2/18 od 27.9.2018. godine).

Predmetnim podneskom je između ostalog zatraženo da se dostave sve informacije i pojašnjenja koji se odnose na djelatnost proizvodnje i distribucije toplotne energije, propise koji reguliraju navedenu djelatnost, kao i informaciju pod kojim uvjetima se korisnik može isključiti (privremeno ili trajno) sa sustava daljinskog grijanja (trajno ili privremeno) i da li nakon isključenja u obvezi plaćati neke naknade (npr. za troškove distribucije, održavanja toplotnog sustava i sl.).

Gradska toplana Doboj se na traženo očitovala dana 17.10.2018. godine te Konkurencijskom vijeću dostavila putem akta zaprimljenim pod brojem: 01-26-10-267-3/18 sljedeće informacije:

- da je Grad Doboj područje gdje se vrši isporuka toplotne energije, te da je Gradska toplana Doboj jedino društvo koje vrši isporuku toplotne energije sustavom daljinskog grijanja u Gradu Doboj;
- da je broj korisnika toplotne energije po kategorijama korisnika potrošača sljedeći: - domaćinstva – 9.045 korisnika od čega je 1.464 privremeno isključeno, gospodarstvo – 496 korisnika od čega je 117 privremeno isključeno, te da je broj potpisanih ugovora zaključno sa danom 30.9.2018. godine 6.071 ugovor;
- da se korisnik toplotne energije može privremeno isključiti sa sustava daljinskog grijanja na lični zahtjev, što je regulirano člancima 102-106. Odluke o općim i tehničkim uvjetima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju („Sl. glasnik Grada Doboj: 2/18);
- da se za vrijeme isključenja korisniku usluge vrši obračun naknade sukladno članku 26. Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj („Sl. glasnik Grada Doboj“ br: 2/18);
- da u dostavljenom primjerku Ugovora o isporuci toplotne energije koji se zaključuje sa korisnikom usluga, člankom 6. stavak 3. Ugovora propisano je da je Isporučitelj obavezan obračunati, a korisnik platiti, cijenu-naknadu na ime distributivnih troškova, shodno Tarifnom sustavu, za vrijeme obustave ili isključenja sa sustava.

Također, dostavljeni su i pozitivni propisi koji reguliraju djelatnost proizvodnje i distribucije toplotne energije, odnosno pozitivne propise kojima su regulirana prava i obveze korisnika usluge i prava i obaveze gospodarskog subjekta Gradska toplana Doboj kao davatelja usluga:

- Zakon o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske, 124/11 i 100/17);
- Odluka o općim i tehničkim uvjetima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju („Sl. glasnik Grada Doboj“, br: 2/18) (u daljem tekstu: Odluka o općim i tehničkim uvjetima);
- Odluka o tehničkim uvjetima za izradu vrelovoda i toplovoda, toplotnih podstanica i toplovodnih instalacija („Sl. glasnik Grada Doboj“, br: 2/18);
- Odluka o Tarifnom sustavu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj („Sl. glasnik Grada Doboj“, br: 2/18) (u daljem tekstu: Odluka o Tarifnom sustavu sa Metodologijom);
- Metodologija obračuna isporučene toplotne energije - Prilog 1 („Sl. glasnik Grada Doboja“, br: 3/18);
- Odluka o visini tarifnih stavova –cijena donesena broj: 1340/18 od 19.4.2018. godine donesena od strane Privremenog Nadzornog Odbora Gradske toplane a.d. Doboj;
- Odluka o davanju suglasnosti na visinu tarifnih stavova („Sl. glasnik Grada Doboj“, br: 2/18);

Konkurencijsko vijeće je nakon provedenih preliminarnih aktivnosti prikupljanja podataka i dokumentacije, analizom prikupljene dokumentacije, uvidom u Odluku o Tarifnom sustavu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj („Sl. glasnik Grada Doboj“, br: 2/18) koja je donesena od strane Skupštine Grada Doboja te Odluke o visini tarifnih stavova donesene od strane Privremenog Nadzornog odbora Gradske toplane Doboj koja se primjenjuje i kod korisnika koji su privremeno isključeni, te odredbi Ugovora o isporuci toplotne energije, došlo do saznanja da postoji osnovana sumnja, da se odredbama, koje se odnose na obračun naknade korisnicima za vrijeme privremenog isključenja iz centralnog toplifikacijskog sustava značajno sprječava, ograničava i narušava tržišna konkurencija.

Na temelju analize prikupljene dokumentacije, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da postoji osnovana sumnja o postojanju ograničavanja, sprječavanja i narušavanja tržišne konkurencije, u smislu članka 4. stavak (1) točke e) i članka 10. stavak (2) točke d) Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09) (u daljem tekstu: Zakon).

1. Postupak po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti

Na temelju navedenog, Konkurencijsko vijeće je sukladno članku 32. stavak (1) Zakona, donijelo Zaključak o pokretanju postupka po službenoj dužnosti broj: UP-03-36-2-047-3/18 od 20.12.2018. godine (u daljem tekstu: Zaključak), protiv Grada Doboja, Hilendarska 1, 74000 Doboj (u daljem tekstu: Grad Doboj), radi utvrđivanja postojanja zabranjenih konkurencijskih djelovanja u smislu članka 4. stavak (1) točka e) i gospodarskog subjekta „Gradska toplana Doboj“ a.d., Doboj, Srpskih sokolova br.1. 74 101 Doboj (u daljem tekstu. Gradska toplana Doboj Doboj), radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja, u smislu članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji.

Sukladno članku 33. stavak (1) Zakona, Konkurencijsko vijeće je, dana 20.12.2018. godine dostavilo predmetni Zaključak na očitovanje te zatražilo relevantnu dokumentaciju potrebnu u postupku Gradu Doboj aktom broj: UP-03-36-2-047-8/18 i Gradskoj toplani Doboj aktom broj: UP-03-36-2-047-7/18.

Traženu dokumentaciju, kao i odgovor na Zaključak, Grad Doboj je dostavio dana 23.1.2019. godine podneskom broj: UP-03-26-2-047-9/18 navodeći slijedeće:

- da postupajući po Zaključku o pokretanju postupka, Grad u nastavku ovog odgovora iznosi mišljenje da u predmetnom slučaju nije sklopljen zabranjeni sporazum u smislu odredaba Zakona o konkurenciji čijim odredbama se sprječava i sankcionira sklapanje zabranjenih sporazuma i onemogućavanje sudionika na tržištu koji su konkurenti, da udruživanjem i sklapanjem takvih sporazuma narušavaju tržišnu konkurenciju;
- da i pored navedenog Grad će u okviru svojih nadležnosti poduzeti određene radnje koje imaju za cilj sprječavanje nastanka eventualnih štetnih posljedica osporenih odluka u slučaju da postupajući organ utvrdi postojanje zabranjenog sporazuma u smislu narušavanja tržišne konkurencije, na način što će u dnevni red za narednu sjednicu Skupštine Grada Doboj uvrstiti i pitanje vezano za izmjenu Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj u dijelu kojim su regulirana pitanja obračuna naknade korisnicima za vrijeme privremenog isključenja iz središnjeg toplifikacijskog sustava;
- da je isto tako i Gradska toplana Doboj u istom cilju poduzela konkretne mjere na način što je privremeni Nadzorni odbor svojom Odlukom broj: 6593/18 od 28.12.2018. godine privremeno obustavila od primjene dio Odluke o visini tarifnih stavova-cijena br: 1340/18 od 19.4.2018. godine u pogledu zaduženja korisnika po tarifnim grupama: 1.1. 1.2. 1.3. 2.1. 2.2. i 2.3. u pogledu cijene za distributivne troškove za korisnike koji su isključeni sa toplifikacijskog sustava, i na istu pribavila suglasnost Grada br: 02-022-1-5/19 od 4.1.2019. godine;
- da je iz prednjeg vidljivo da su Grad Doboj i Gradska toplana Doboj dobrovoljno poduzeli aktivnosti i konkretne radnje vezano za otklanjanje primjedbi iznesenih u predmetnom Zaključku, pa se predlaže Konkurencijskom vijeću da pri donošenju svoje odluke cijeni pokazanu dobru volju i namjeru navedenih subjekata u pogledu umanjenja eventualnih štetnih posljedica koje su navedeni akti mogli imati na tržišnu konkurenciju;
- da isto tako napominjemo da su osporeni akti Skupštine Grada, prije njihovog donošenja, bili predmet razmatranja pred Povjerenstvom za statutarna pitanja, poslovnik i propise Skupštine

Grada koja je nakon razmatranja prijedloga navedenih odluka u pogledu njihove usklađenosti sa Ustavom, zakonom i Statutom Grada, iste dostavila Skupštini na usvajanje, koja je iste usvojila rukovodeći se zauzetim stavom Povjerenstva kao i zakonskim propisima kako slijedi:

- odredbama Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik RS" br: 124/11 i 100/17) (u daljem tekstu: ZOKD), je propisano da su jedinice lokalne samouprave (općine/gradovi) u okviru samostalne nadležnosti, pored ostalog, ovlaštene da obezbjeđuju organizirano obavljanje komunalnih djelatnosti koje se odnose na proizvodnju i isporuku toplotne energije, kao i da su osnovom odredaba članka 6. ZOKD-a skupštine jedinica lokalne samouprave ovlaštene da donose opće akte kojim će urediti uvjete i način obavljanja komunalne djelatnosti, materijalne tehničke i druge uvjete za financiranje, razvoj, izgradnju i održavanje komunalnih objekata, uvjete za funkcioniranje i tehničko-tehnološko jedinstvo sustava i uređaja, opće uvjete koje sadrži ugovor između davatelja i korisnika komunalnih usluga, te uvjete za korištenje i prestanak korištenja komunalnih usluga;
- da na temelju navedenog ovlaštenja, a u ispunjenju obveza iz članka 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik RS" br: 100/17) Skupština Grada Doboj je u ostavljenom roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu navedenog Zakona/stupio na snagu dana 11.11.2017. god./ izvršila usklađivanje općih akata i donošenje odluka iz članka 9. stavak 3. ZOKD i to Odluke o općim i tehničkim uvjetima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboj, Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj i Odluke o davanju suglasnosti na visinu tarifnih sustava objavljene u Službenom glasniku Grada Doboj broj:2/18 i 3/18;
- da iz navedenog jasno proizilazi da je Skupština Grada donijela sporne odluke u okviru svojih ustavnih i zakonskih nadležnosti, te da navedene odluke kao takve ne predstavljaju ekonomsku aktivnost, pa se ocjena njihove pravne valjanosti i zakonitosti, prema našem mišljenju, ne bi ni mogla cijeliti temeljem odredaba ZOK, kako je to postupajući organ činio u predmetnom slučaju;
- da pored naprijed navedenog, odredbom članka 9. ZOKD, kao posebnog propisa koji uređuje pitanja organizacije obavljanja komunalnih djelatnosti i način njihovog financiranja, je decidno propisano koja pitanja se uređuju aktima jedinice lokalne samouprave koje imaju sustav daljinskog grijanja, kao što je to sistem u Gradu Doboj, a što je Skupština Grada i učinila osporavanim odlukama. U stavku 4. točka g) navedenog članka ZOKD je propisano da se odlukom uređuju pitanja obračuna troškova isporučene toplotne energije tarifnim kupcima, kao i troškovi distribucije prema isporučenoj snazi kada korisnik nije preuzimao toplotnu energiju, odnosno kada se očitavanje na njegovom mjernom uređaju nije mijenjalo u odnosu na prethodni obračun. Stavkom 6. istog članka je propisano da je davatelj komunalne usluge dužan da na ispostavljenom računu posebno istakne i obračuna troškove isporuke toplotne energije i troškove distribucije prema instaliranoj snazi, a kakve račune Gradska toplana Doboj i ispostavlja, pa ostaje nejasno šta je u predmetnom slučaju sporno i na koji načinje to sklopljen zabranjeni sporazum i narušena tržišna konkurencija, kada su navedenim odlukama uređena pitanja definirana ZOKD;
- da nadalje, niko navedene odluke Skupštine Grada Doboj nije osporavao, niti je shodno odredbama člana 94. 95. 96. i 97. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS" br: 97/16) (u daljem tekstu: ZLS), tražio administrativni nadzor zakonitosti tih akata pred nadležnim Ministarstvom, niti je shodno odredbama članka 100. ZLS Ministarstvo, a niti druga osoba, dalo inicijativu za ocjenu ustavnosti i zakonitosti predmetnih odluka pred Ustavnim sudom RS u smislu utvrđenja njihove suglasnosti sa Ustavom ili zakonom. Predmetne odluke nisu osporavane ni u

upravnom ili sudskom postupku ili po upravnom sporu i one su konačne i pravosnažne, pa je na temelju njih nadležni organ Gradske toplane a.d. Doboj donio odluku o visini tarifnih stavova-cijena i sačinio ugovore sa korisnicima toplotne energije. Isto tako niko nije ni tražio tumačenje tih odluka od Skupštine Grada Doboj, niti neke od njih, niti ih je poništio niti stavio van snage;

- da iz navedenog se da zaključiti da u predmetnoj upravnoj stvari ne postoji sporazum u smislu ZOK koji je zaključio Grad Doboj, odnosno Skupština Grada, te da Grad Doboj, odnosno Skupština Grada kao donosilac spornih općih akata nije subjekt koji u smislu odredbi članka 2. ZOK sudjeluje na tržištu, niti je u konkretnom slučaju Grad Doboj, odnosno Skupština Grada, imala učesća u djelovanju sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišne konkurencije na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, niti na značajnom dijelu tržišta. Skupština Grada Doboj je u okviru svojih prvenstveno ustavnih, a i zakonskih ovlasti, bez namjere da povrijedi odredbe bilo kojeg propisa, donijela Odluku o tarifnom sustavu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj, koja se ni pod kojim uslovima ne može smatrati gospodarskom djelatnošću, pa ovdje ne postoje elementi koji bi ukazivali na činjenicu zaključenog zabranjenog sporazuma, odnosno sudionika koji se mogu legitimirati u smislu ZOK kao osoba na koju se ZOK može primijeniti, niti je predmetno pitanje u nadležnosti donositelja osporavanog Zaključka. Grad Doboj je sa Gradskom toplanom a.d. Doboj povezan kapitalom u kojoj ima i ostvaruje upravljačka prava, pa se radi o međusobnoj povezanosti koja se ne može smatrati zabranjenim sporazumom u smislu konkurencijskog prava, posebno kod činjenice da se u predmetnom slučaju radi o ustavnoj i zakonskoj nadležnosti obavljanja djelatnosti koja za svrhu nema sudjelovanje na tržištu radi profita, već obvezu radi osiguranja toplotne energije stanovništvu koja djelatnost je pri tome od javnog interesa za građane;
- da sve navedeno ide u prilog stavu da između tako povezanih subjekata ne može postojati zabranjeni sporazum u smislu konkurencije, pa smo mišljenja da nema osnova za pokretanje postupka protiv Skupštine Grada, odnosno Grada Doboj, jer se radi o jedinici lokalne samouprave i njenom organu koji je u okviru svojih ustavnih i zakonskih nadležnosti donio navedene odluke, pa se u smislu ZOK, ne može smatrati subjektom koji sudjeluje na tržištu i nije svojim postupanjem narušio tržišnu konkurenciju u odnosu na druge sudionike na tržištu, pa samim tim Zaključak donesen protiv Grada Doboj nije osnovan.

Traženu dokumentaciju, kao i odgovor na Zaključak, Gradska toplana Doboj je dostavila dana 24.1.2019. godine podneskom broj: UP-03-26-2-047-10/18 navodeći slijedeće:

- da je Gradska toplana Doboj suglasna sa činjenicom, koju utvrđuje Konkurencijsko vijeće da je kao gospodarski subjekt, jedini isporučitelj toplotne energije sustavom daljinskog grijanja u Gradu Doboju i kao takav ima vladajući položaj na tržištu distribucije i isporuke toplotne energije, sustavom daljinskog grijanja, ali takođe izražavaju mišljenje da poduzeće nije ni na koji način zloupotrijebio vladajući položaj u smislu zabrane regulirane Zakonom o konkurenciji;
- da je Gradska toplana Doboj mišljenja da u općim aktima poduzeća, radnjama i postupcima poduzeća nema elemenata zlouporabe vladajućeg položaja, niti namjere da se takvo što učini, kada je u pitanju zaduživanje tarifnih kupaca za troškove distribucije u situaciji kada korisnik ne preuzima toplotnu energiju tj. kada je korisnik privremeno isključen sa sustava daljinskog grijanja;
- da se ovakvo mišljenje temelji na činjenici da je Gradska toplana Doboj zaduživanje tarifnih kupaca za troškove distribucije, kada korisnik ne preuzima toplotnu energiju, odnosno kada je prostor korisnika isključen sa sustava daljinskog grijanja, vršila na temelju članka 3. stavak (1), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 100/17), kojim je izvršena dopuna članka 9. osnovnog teksta Zakona, na način da je članak 9. dopunjen sa nekoliko novih stavaka od kojih je u stavku (4) točka g)

regulirano da jedinica lokalne samouprave odlukom određuje modele obračuna i raspodjele troškova isporuke toplotne energije kupcima, koji glasi: „Obračun, raspodjelu i plaćanje troškova isporučene toplotne energije tarifnom kupcu, kao i troškove distribucije prema instaliranoj snazi kada korisnik nije preuzimao toplotnu energiju, odnosno kada se očitovanje na njegovom mjernom uređaju nije mijenjalo u odnosu na prethodni obračun“.

- da u članku 3. točka 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 100/17) regulirano je: „davatelj komunalne usluge, dužan je da na ispostavljenom računu posebno istakne i obračuna troškove isporučene toplotne energije i troškove distribucije prema instaliranoj snazi;
- da nadalje u članku 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima regulirano je da su jedinice lokalne samouprave obvezne da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu zakona donesu, odnosno usklade opće akte koji uređuju sustav daljinskog grijanja u lokalnoj samoupravi, te modele obračuna i raspodjele troškova za isporučenu toplotnu energiju tarifnim kupcima, kao i uvjete za priključenje i isključenje sa sustava daljinskog grijanja;
- da je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima stupio na snagu dana 11.11.2017. godine;
- da Grad Doboj, kao jedinica lokalne samouprave, sukladno obvezi iz zakona, bio je dužan da usvoji opće akte koji reguliraju funkcioniranje daljinskog grijanja u Gradu Doboju, te novi model obračuna i raspodjele troškova za isporučenu toplotnu energiju, kao i troškove distribucije prema instaliranoj snazi za korisnike koji ne preuzimaju toplotnu energiju, odnosno koji su svoj prostor isključili sa sustava daljinskog grijanja, a nisu ugradili mjerni uređaj, kao i korisnike kod kojih očitavanje na mjernom uređaju za tekući mjesec nije pretrpilo promjene u odnosu na prethodni obračunski mjesec;
- da je Skupština Grada Doboj postupajući po obvezi iz zakona usvojila nove opće akte kojima uređuje na cjelovit način sustav daljinskog grijanja u Gradu Doboju;
- da od tri odluke koje reguliraju sustav daljinskog grijanja za konkretni predmet i postupak mjerodavna je Odluka o tarifnom sustavu sa metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj („Sl. glasnik Grada Doboja“ broj: 2/18). U navedenom općem aktu sukladno važećoj zakonskoj odredbi regulirano je i pitanje obračuna i plaćanja naknade, odnosno cijene distributivnih troškova koja se fakturiraju korisniku za razdoblje, kao što to zakon regulira, kada nije preuzimao toplotnu energiju;
- da na temelju odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima, te Odluke o tarifnom sustavu sa metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj, usvojene od nadležnog organa, Skupštine Grada Doboj, Privremeni nadzorni odbor Gradska toplana Doboj donio je Odluku o visini tarifnih stavova-cijena broj: 1340/18 od 19.4.2018. godine;
- da navedenom odlukom izvršeno je razvrstavanje korisnika po tarifnim grupama, te je utvrđena cijena za isporučenu toplotnu energiju i cijena odnosno naknada na ime troškova distribucije za period kad korisnik nije preuzimao toplotnu energiju, kako je to naloženo i izmjenom odnosno dopunom odredbi Zakona o komunalnim djelatnostima;
- da postupajući po odredbi važećeg zakona i podzakonskog općeg akta, gospodarski subjekt Gradska toplana Doboj Doboj je izvršila prilagodbu Ugovora koji zaključuje sa korisnikom. Takođe je počevši od 15.10.2018. godine prilagodila račun koji dostavlja korisniku i na kome

je realizirana zakonska obveza da kao poseban elemenat računa bude navedena cijena za troškove distribucije;

- da gospodarski subjekt Gradska toplana Doboj kao i Grad Doboj, nisu samoinicijativno i po svojoj volji donijeli navedene opće akte i novi cjenik, koji sadrži i cijenu distributivnog troška za isključen prostor, te izmjenila odredbe ugovora sa potrošačem i račun koji dostavlja korisniku;
- da Gradska toplana Doboj i njeni nadležni organi su bili dužni da svoje pojedinačne akte, radnje i procedure usklade sa odredbom važećeg Zakona o komunalnim djelatnostima i općeg akta koji je usvojila Skupština Grada Doboja;
- da je Privremeni Nadzorni odbor Gradska toplana Doboj sukladno Zakonu o komunalnim djelatnostima i općim aktima Skupštine Grada Doboja, bio obavezan u tarifnom cjeniku predvidjeti i cijenu troškova distribucije za korisnike koji ne preuzimaju toplotnu energiju, odnosno koji su isključeni sa sustava daljinskog grijanja. Jedini element samostalnosti i slobode u reguliranju navedene problematike predstavlja određivanje visine cijene toplotne energije, pa tako i dijela cijene za distributivne troškove po potrošačkim kategorijama;
- da ovom prilikom takođe napominju da odredbe općih akata koje je usvojila Skupština Grada Doboja, kao i sam Zakon o komunalnim djelatnostima (sa izmjenama i dopunama) nisu osporavani ni u jednoj zakonom predviđenoj proceduri (administrativni nadzor, ustavnosudska procedura i slično);
- na temelju navedenog mole Konkurencijsko vijeće da prilikom odlučivanja u ovom predmetu sa posebnom pažnjom razmotri činjenice koje smo naveli, a koje se odnose na procedure i postupke regulirane Zakonom o komunalnim djelatnostima i općim aktima donesenim na temelju tog zakona, pri čemu naročito treba imati u vidu činjenicu da je temeljni zadatak „Gradske toplane“ Doboj da kontinuirano i kvalitetno vrši isporuku toplotne energije korisnicima, a da djelatnost poduzeća nije isključivo usmjerena na ostvarivanje financijske dobiti;
- da takođe napominju da dio cijene koji se odnosi na distributivni trošak za privremeno isključene korisnike, koji po mišljenju Konkurencijskog vijeća upućuje na sumnju da postoji zlouporaba vladajućeg položaja, nije rezultat namjere Gradske toplane i Grada Doboj da naruše tržišnu konkurenciju, nego je u osnovi rezultat obveze da se primjene odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima;
- da Gradska toplana Doboj želi da upozna Konkurencijsko vijeće da je bez obzira na stav ovog gospodarskog subjekta vezan za pravilnost primjene tarifnog cjenika, opreza radi i uz puno razumijevanje aktivnosti i uloge Konkurencijskog vijeća, iskazujući jasnu namjeru dobrovoljne suradnje sa Vijećem, poduzela radnje da se privremeno zaustave postupci zaduživanja korisnika koji su privremeno isključeni sa sustava daljinskog grijanja od 1.12.2018. godine, dok se pred nadležnim organom ne riješi pitanje zakonitosti primjene navedenog pravnog instituta i njegovog utjecaja vezanog za vladajući položaj poduzeća na tržištu toplotne energije;
- da Privremeni nadzorni odbor je u tom cilju donio Odluku kojom se privremeno obustavlja proces zaduživanja i istu dostavljaju u prilogu;
- da su takođe razmotrili izmjene odredbe ugovora sa korisnikom u kojoj je regulirano pitanje zaduživanja po osnovu distributivnog troška za period privremenog isključenja sa sustava daljinskog grijanja;

- da takođe žele da ukažu na odredbu članka 26. Odluke o tarifnom sustavu sa metodologijom u kojoj je propisan niz slučajeva za tarifne kupce odnosno korisnike u kojima se iz opravdanih razloga ne vrši zaduživanje i obračun naknade za troškove distribucije za period isključenja sa sustava;
- da navedena odredba takođe sugerira da Skupština Grada Doboj i nadležni organi Gradske toplane nisu u svojim općim i pojedinačnim aktima imali namjeru da se vladajući položaj poduzeća na tržištu toplotne energije zlouporabi na štetu korisnika.

U međuvremenu, putem e-maila od strane Udruženja „DON“ Prijedor, zaveden pod brojem UP-03-26-2-047-2/18 dana 11.12.2019. godine dostavljen je u ime potrošača A.K. iz Doboja dopis u kojem između ostalog navodi se sljedeće:

- da od 2015. godine kao potrošač nije korisnik usluga Toplane, koja je uredno dozvolila isključenje zavrtanjem i blombiranjem grijnih tijela, te je vršena kontrola u više navrata, kako je i napisano u samom Ugovoru;
- da u 2018 .godini, potrošač je obavješten da treba da potpiše novi Ugovor jer je donesen novi Pravilnik u Gradu Doboj pozivajući se na izmjene ZOKD iz 2017. godine, te da je Ugovor sačinjen tipski i ne dozvoljava potrošačima da utječu na njegove dijelove niti bilo kakve izmjene, te ga je potrošač na nagovor Toplane takvog i potpisao;
- da iako je i dalje isključen potrošač, istom je poslan račun za distributivne troškove, za energiju koju ne koristi, takođe pozivajući se na pomenuti Zakon, iako u Zakonu stoji da Toplana može razdvojiti troškove, što nužno i ne znači da ih kao takve treba i naplatiti od svih potrošača;
- da je uložena prigovor na dostavljeni račun i zahtijevano da se kao isključenom korisniku ne fakturiraju distributivni troškovi sukladno odredbama članka 49. stavak 1) Zakona o zaštiti potrošača kojim je propisano da potrošač plaća potrošnju na temelju stvarnih isporuka, očitanih na mjernom uređaju potrošača;
- da kako je navedeno da je isključeni potrošač te nema isporuku toplotne energije, a kako stoji šta je definicija distributivnog sustava (distributivni sustav je dio sustava daljinskog grijanja koju čini distributivna mreža za prijenos toplotne energije tarifnim kupcima, a koji se sastoji od vrelovoda i toplovoda (podzemnih i nadzemnih) i uređaja i postrojenja koji su njihovi sastavni dijelovi), niti je kupac iste, smatra da Odluka Grada Doboj nije sukladna Zakonu o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj, te zahtijeva da se distributivni troškovi više ne fakturiraju;
- da se nada da će Konkurencijsko vijeće donijeti Odluku da se isključenim potrošačima ne fakturiraju distributivni/fiksni troškovi, te da je neophodno uskladiti Odluku Grada Doboj sa člankom 4. stavak 1) Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj kojim je propisano da se potrošač ne može odreći prava, niti biti uskraćen za prava koja su mu data ovim zakonom, dok je stavkom 2) istog članka propisano da su ništave odredbe u potrošačkim ugovorima koje su suprotne odredbama ovog zakona i koje su zaključene na štetu potrošača, koji je trebao biti uzet u obzir kada se pisala ova Odluka kao i Ugovor za potrošače;
- da u prilogu navedenog dopisa dostavljaju Obavijest Gradske toplane kojim se pozivaju privremeno isključeni korisnici da se do 31.8.2018. godine jave u Upravu društva kako bi regulirali svoj status, s obzirom da je novim Odlukama i odredbama ZOKD od nove grijne sezone (listopad 2018.) plaćaju naknadu za troškove distribucije toplotne energije sukladno usvojenom cjeniku (uz Obavijest dostavljen je primjerak Ugovora sa aneksom zaključen sa navedenim potrošačem, kao i primjerak računa).

Dana 13.2.2019. godine, Konkurencijsko vijeće je uputilo Gradskoj toplani zahtjev za dostavu podataka broj: UP-03-26-2-047-15/18, na koji je ista dostavila traženo dana 27.2.2019. godine podneskom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-2-047-16/18.

2. Prikupljanje podataka od trećih osoba

U tijeku postupka radi utvrđivanja svih mjerodavnih činjenica, u smislu članka 35. stavak (1) točka a) i c) Zakona, Konkurencijsko vijeće je prikupljalo podatke i dokumentaciju i od drugih tijela/institucija koje nisu stranke u postupku.

Konkurencijsko vijeće je, dana 29.1.2019. godine uputilo Zahtjeve za dostavu podataka (da li se obračunava i naplaćuje fiksni trošak npr. u vidu paušala, tzv. distributivnih troškova i sl. korisnicima nakon privremenog ili trajnog isključenja iz snabdijevanja komunalnom uslugom koju pružaju) gospodarskim subjektima: Vodovod a.d. Doboj Ul. Vojvode Sindelića 69, 74 000 Doboj aktom broj: UP-03-26-2-047-12/18 i ZP „Elektro Doboj“ a.d. Doboj Ul. Nikole Pašića 77, 74000 Doboj aktom broj: UP-03-26-2-047-11/18.

Dana 7.2.2019. godine, dostavljen je podnesak Vodovod a.d. Doboj broj:02-528/19 od 4.2.2019. godine (zaprimljen pod brojem: UP-03-26-2-047-13/18) u kojem se, između ostalog, navodi da korisnicima svojih usluga ne naplaćuju paušale, distributivne troškove ili neke druge slične troškove u situacijama kada su privremeno ili trajno isključeni sa vodovodne ili kanalizacione mreže, niti u bilo kojim drugim slučajevima.

Dana 8.2.2019. godine, dostavljen je podnesak ZP „Elektro Doboj“ a.d. Doboj broj:1280-1/19 od 6.2.2019. godine (zaprimljen pod brojem: UP-03-26-2-047-14/18) u kojem se, između ostalog, navodi da kupcima električne energije za vrijeme trajanja privremene ili trajne obustave isporuke električne energije, a koja je izvršena na zahtjev kupca ne vrše obračun bilo kakvih troškova od strane distributera sukladno odredbama Općih uvjeta za isporuku i snabdijevanje električnom energijom („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 90/12). Također navode da prilikom podnošenja zahtjeva za ponovno priključenje objekta na distributivnu mrežu od strane kupca, naplaćuje se naknada koja je propisana odredbama navedenih Općih uvjeta.

3. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je u tijeku postupka primijenilo odredbe Zakona o konkurenciji, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), kao i odredbe Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u smislu članka 26. Zakona o konkurenciji.

Također, Konkurencijsko vijeće uzelo je u obzir i odredbe Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske, broj: 124/11 i 100/17), Zakona o zaštiti potrošača Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 6/12, 63/14 i 18/17), Statut Grada Doboja („Službeni glasnik Grada Doboja, broj: 1/17), Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske, broj: 97/16), Odluka o općim i tehničkim uvjetima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju („Sl. glasnik Grada Doboj: 2/18), Odluka o Tarifnom sustavu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj („Sl. glasnik Grada Doboj: 2/18 i 3/18), Metodologije obračuna isporučene toplotne energije - Prilog I („Sl. glasnik Grada Doboja: 3/18), Odluke o davanju suglasnosti na visinu tarifnih stavova („Sl. glasnik Grada Doboj: 2/18), Odluka o visini tarifnih stavova –cijena broj: 1340/18 od 19.4. 2018. godine.

Konkurencijsko vijeće sukladno članku 43. stavak (7) Zakona je u svrhu ocjene danog slučaja može koristiti sudsku praksu Europskog suda pravde i odluke Europske komisije.

4. Mjerodavno tržište

Mjerodavno tržište, u smislu članka 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 33/10) čini tržište određenih proizvoda/usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači smatraju međusobno zamjenjivim s obzirom na njihove bitne značajke, kvalitetu, namjenu, cijenu ili način uporabe.

Prema odredbi članka 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno zemljopisno tržište obuhvaća cjelokupan ili značajan dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojoj gospodarski subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini relevantne usluge pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuju od uvjeta konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Na temelju navedenoga, Konkurencijsko vijeće je u predmetnom postupku odredilo dva međusobno povezana tržišta i to:

1. mjerodavno tržište reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije od strane Grada Doboja,
2. mjerodavno tržište isporuke toplotne energije od strane Gradske toplane Doboj.

4.1. Tržište reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije

Sukladno članku 2. stavak 1. točka v) Zakona o komunalnim djelatnostima je propisano da kao djelatnosti od posebnog društvenog interesa smatraju se i proizvodnja i isporuka toplotne energije dok je člankom 3. točka g. istog zakona propisano da proizvodnja i isporuka toplotne energije obuhvata proizvodnju i isporuku pare i tople vode iz daljinskog centralizovanog izvora ili pojedinačnih izvora za grijanje i druge svrhe, distributivnom mrežom do podstanice potrošača, uključujući i podstanicu;

Člankom 7. stavak 1. Zakona o komunalnim djelatnostima je propisano da za obavljanje komunalnih djelatnosti i drugih djelatnosti od javnog interesa jedinica lokalne samouprave može osnovati javno komunalno poduzeće (u daljem tekstu: javno poduzeće) ili te poslove može povjeriti drugim gospodarskim subjektima koji su dužni da komunalnu djelatnost koja im je povjerena obavljaju sukladno ovom zakonu i drugim propisima.

Člankom 9. stavak 1. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano je da komunalne djelatnosti za čije je obavljanje uvjet obezbjeđenje jedinstvenog tehničko-tehnološkog sustava, povjeravaju se jednom javnom poduzeću.

Člankom 18. stavak 2. točka 2) Zakona o lokalnoj samoupravi propisano je da samostalne nadležnosti jedinica lokalne samouprave obuhvataju uređenje i obezbjeđenje obavljanja komunalnih djelatnosti (između ostalog toplotne energije) dok je člankom 20. stavak 1. točka 7) propisano da jedinica lokalne samouprave u oblasti stambeno komunalnih djelatnosti ima nadležnost obezbjeđivanja komunalnih djelatnosti, organizacionih, materijalnih i drugih uvjeta za izgradnju i održavanje komunalnih objekata i komunalne infrastrukture.

Na temelju gore navedenih odredbi Zakona o komunalnim djelatnostima, Zakona o lokalnoj samoupravi te na temelju odredbi Statuta, Skupština Grada Doboja je donijela Odluku o općim i tehničkim uvjetima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju kojom je odredilo da poslove proizvodnje i isporuke toplotne energije kao komunalne djelatnost od posebnog društvenog interesa vrši Gradska toplana Doboj (članak 2. stavak (1) Odluke).

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odredilo da je mjerodavno tržište predmetnog postupka, tržište regulisanja prava na ustupanje isporuke toplotne energije od strane Grada Doboja.

4.2. Tržište isporuke toplotne energije

Sukladno članku 3. točka g. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano da proizvodnja i isporuka toplotne energije obuhvata proizvodnju i isporuku pare i tople vode iz daljinskog centralizovanog izvora ili pojedinačnih izvora za grijanje i druge svrhe, distributivnom mrežom do podstanice potrošača, uključujući i podstanicu.

Slijedom navedenih zakonskih odredbi i podzakonskih akata (Odluke o općim i tehničkim uvjetimaslovima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju) Gradska toplana Doboje jedini je pružalac usluge isporuke toplotne energije te shodno tome jedina ima mogućnost naplate za pružanje navedene usluge, odnosno jedina za navedenu uslugu korisnicima ispostavlja račune (u skladu sa Odlukom o visini tarifnih stavova –cijena broj: 1340/18 (Privremeni Nadzorni odbor Gradska toplana Doboje).

Stoga je nesporno da Gradska toplana Doboje ima vladajući položaj na tržištu isporuke toplotne energije na području Grada Doboja, odnosno može se utvrditi da je riječ o zakonskom monopolu budući da Gradska toplana Doboje predmetnu uslugu obavlja na osnovu isključivih prava određenih propisom.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odredilo da je mjerodavno tržište predmetnog postupka, tržište isporuke toplotne energije od strane Gradske toplane Doboje.

4.3. Mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu

Mjerodavnim tržištem u zemljopisnom smislu je utvrđeno područje grada Doboja, jer se predmetni postupak odnosi na daljinski sustav isporuke toplotne energije u gradu Doboju.

Naime, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je oblast reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije u isključivoj nadležnosti Grada Doboja, dok isporuku toplotne energije vrši Gradska toplana Doboje, isključivo na teritoriji grada Doboja, te na temelju navedenog mjerodavnim tržištem u zemljopisnom smislu je utvrđeno područje grada Doboja.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je mjerodavno tržište predmetnog postupka:

1. tržište reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije od strane Grada Doboja, na području grada Doboja i
2. tržište isporuke toplotne energije od strane Gradske toplane Doboje na području grada Doboja.

5. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon sagledavanja svih relevantnih činjenica, dokaza i dokumentacije dostavljene od stranaka u postupku, kao i podataka kojima raspolaže Konkurencijsko vijeće, utvrđeno je slijedeće:

5.1. Grad Doboje – zabranjeni sporazum

- da djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije prema Zakonu o komunalnim djelatnostima predstavlja jednu od komunalnih djelatnosti čije normativno uređivanje i organizovano obavljanje u nadležnosti jedinica lokalne samouprave;

- da je člankom 16. Statuta Grada Doboja propisano da Grad na planu pružanja usluga, obavlja sljedeće poslove: 2) uređenje i obezbjeđenje obavljanja komunalnih djelatnosti: proizvodnja i isporuka vode, plina, toplotne energije, javni prevoz osoba u gradskom i prigradskom saobraćaju, prečišćavanje i odvodnja otpadnih voda, pogrebna djelatnost, održavanje, uređivanje i opremanje javnih zelenih i rekreacionih površina, održavanje javnih saobraćajnih površina u naseljenim mjestima, odvođenje atmosferskih voda i drugih voda sa javnih površina, čišćenje javnih površina u naseljenim mjestima i druge komunalne djelatnosti, sukladno zakonu;
- da je članom 18. stav 1. tačka 7. Statuta, propisano da Grad u komunalnoj i stambenoj oblasti, obavlja sljedeće poslove: obezbjeđuje obavljanje komunalnih djelatnosti, organizacionih, materijalnih i drugih uvjeta za izgradnju i održavanje komunalnih objekata i komunalne infrastrukture;
- da je člankom 35. stavak 2 točka 2. točka 11. Statuta propisano da Grad daje suglasnost na cijenu komunalne usluge;
- da je člankom 97. Odluke o općim i tehničkim uvjetima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju propisano da će Skupština Grada Doboj, posebnom Odlukom regulirati Tarifni sustav sa metodologijom obračuna isporučene toplotne energije, tarifnim kupcima Gradske toplane Doboj;
- da je člankom 6. stavak 1. točka g) Zakona o komunalnim djelatnostima propisano da Jedinica lokalne samouprave svojom odlukom detaljno propisuje opće uvjete koje sadrži ugovor između davatelja i korisnika komunalne usluge kao i uvjete za korišćenje i prestanak korišćenja komunalne usluge, predviđene točkom d) istog članka;
- da je člankom 7. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano da za obavljanje komunalnih djelatnosti i drugih djelatnosti od javnog interesa jedinica lokalne samouprave može osnovati javno komunalno poduzeće ili te poslove može povjeriti drugim gospodarskim subjektima koji su dužni da komunalnu djelatnost koja im je povjerena obavljaju sukladno ovim zakonom i drugim propisima.
- da je člankom 9. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano sljedeće:
 - „(3) Izuzetno od stavka 1. ovog članka, ako je komunalna djelatnost proizvodnja i isporuka toplotne energije za zagrijavanje zgrada, jedinica lokalne samouprave može razdvojiti djelatnost proizvodnje toplotne energije i djelatnost distribucije toplotne energije i ove poslove povjeriti jednom ili više poduzeća ili gospodarskih društava, pod uvjetima propisanim ovim zakonom i Odlukom o snabdijevanju toplotnom energijom, tarifnim sustavima za obračun toplotne energije i izvršenih usluga koju donose jedinice lokalne samouprave koje imaju sustav daljinskog grijanja.
 - (4) Odlukom iz stavka 3. ovog članka jedinica lokalne samouprave određuje modele obračuna i raspodjele troškova za isporučenu toplotnu energiju tarifnim kupcima, kao i uvjete za priključenje i isključenje sa sustava, a naročito:
 - a) osnovne tarifne elemente za obračunavanje toplotne energije koju proizvođač toplotne energije kao davalac komunalne usluge proizvodi i isporučuje tarifnim kupcima, kao korisnicima komunalne usluge,
 - b) osnove za formiranje cijene i određivanje tarifnih grupa, tarifnih stavova i elemenata za obračun isporučene toplotne energije,
 - v) razvrstavanje korisnika po tarifnim grupama i podgrupama,
 - g) obračun, raspodjelu i plaćanje troškova isporučene toplotne energije tarifnom kupcu, kao i troškove distribucije prema instaliranoj snazi kada korisnik nije preuzimao toplotnu energiju, odnosno kada se očitavanje na njegovom mjernom uređaju nije mijenjalo u odnosu na prethodni obračun,
 - d) metodologiju formiranja cijena toplotne energije i postupak promjene,
 - đ) matricu tarifnih modela,
 - e) uslove za priključenje na mrežu i za prestanak korištenja toplotne energije.

(5) Djelatnost isporuke toplotne energije, upravljanja distributivnim sustavom i snabdijevanja toplotnom energijom obuhvata i eventualno preuzimanje toplotne energije od drugih proizvođača toplotne energije radi isporuke ove energije tarifnim kupcima sa kojima isporučitelj zaključuje ugovor iz članka 16. ovog zakona, a koji sadrži sve bitne elemente kada je riječ o cijeni, plaćanju, rokovima isporuke, prestanku korišćenja ove komunalne usluge i slično.

(6) Davalac komunalne usluge dužan je da na ispostavljenom računu posebno istakne i obračuna troškove isporučene toplotne energije i troškove distribucije prema instaliranoj snazi.“

- da je člankom 16. stavak 1. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano da pružanje i korištenje komunalnih usluga vrši se na temelju ugovora zaključenog između davatelja komunalne usluge i korisnika, dok je stavkom 2. istog članka propisano da ugovori zaključeni sa korisnicima komunalnih usluga koji te usluge koriste za lične potrebe ili potrebe svog domaćinstva zaključuju se sukladno odredbama zakona kojim se uređuje zaštita prava potrošača u Republici Srpskoj.“
- da je člankom 16. stavak 3. propisano da korisnik plaća utvrđenu cijenu za pruženu komunalnu uslugu na osnovu računa koji ispostavlja davatelj komunalne usluge i koji ima snagu vjerodostojne isprave;
- da je člankom 20. stavak 3. propisano da cijenu komunalne usluge utvrđuje davatelj komunalne usluge, a suglasnost na cijenu daje nadležni organ jedinice lokalne samouprave;
- da je Skupština Grada Doboja na temelju odredaba 6. i 9. Zakona o komunalnim djelatnostima članka 18. stavak 2. točka 2), članka 20. stavak 1. točka 7) i članka 82. Zakona o lokalnoj samoupravi i članaka 18. i 35. Statuta Grada Doboj donijela Odluku o Tarifnom sustavu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj (u daljem tekstu: Odluka o Tarifnom sustavu sa Metodologijom) i Metodologiju obračuna isporučene toplotne energije – Prilog 1 Odluke (u daljem tekstu: Metodologija);
- da je člankom 14. Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom propisano da osnova za obračun korisnicima za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacijskog sustava je grijna površina stambenog/poslovnog prostora ili instalirana snaga isključenog objekta. Utvrđuje se za distributivne troškove po instaliranoj snazi ili grijnoj površini, sukladno Metodologiji obračuna isporučene toplotne energije i obračunava se mjesečno za sve tarifne modele;
- da je člankom 21. Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom propisano da se obračun utrošene toplotne energije vrši se na temelju grijne površine stambenog i/ili poslovnog prostora ili očitano stanja na individualnom mjerilu toplotne energije, odnosno instalirane snage objekta prema Metodologiji i Matrici tarifnih modela, a sukladno Odluci;
- da je člankom 22. Odluke o Tarifnom sustavu sa metodologijom propisano da se utrošena toplotna energija se za pojedinačne korisnike obračunava u odnosu na: - pripadnost korisnika usluge odgovarajućoj tarifnoj grupi, odnosno podgrupi, - obračun naknade za distributivnih troškova po instaliranoj snazi ili po grijnoj površini po važećoj tarifi, - obračun utrošene količine toplotne energije po važećoj tarifi;
- da je člankom 23. Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom propisano da iznos naknade za distributivne troškove po instaliranoj snazi ili po grijnoj površini obračunava se mjesečno za vrijeme trajanja grijne sezone.;
- da je člankom 24. Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom propisano da količina utrošene toplotne energije registrirana/očitana na obračunskom mjernom mjestu - individualnom mjerilu toplotne energije, obračunava se mjesečno u tijeku grijne sezone;

- da je člankom 25. Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom propisano da obračun u slučaju poremećaja u kvalitetu toplotne energije i/ili kontinuitetu isporuke toplotne energije vrši se sukladno sa Metodologijom;
- da je člankom 26. Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom propisano da obračun za vrijeme privremenog isključenja korisnika usluge po odobrenom zahtjevu za izdvajanje iz centralnog toplifikacijskog sustava ili zbog dugovanja, korisnicima usluge se vrši za vrijeme trajanja grijne sezone sukladno Metodologiji. Obračun iz stavka 1. ovoga članka se vrši i korisnicima usluge koji su se bez suglasnosti davatelja usluge izdvojili iz središnjeg toplifikacijskog sustava, kao i fizičkim/pravnim osobama, koja su bez suglasnosti davatelja usluge izvršili nadogradnju u objektima kolektivnog stanovanja priključenim na središnji toplifikacijski sustav.
 - "Gradska toplana Doboj" a. d. Doboj razmotriće financijsku osnovanost obračuna iz stavka 1. za korisnike usluga koji su se isključili sa sustava sa datom suglasnošću, odnosno bez saglasnosti davatelja usluge u slučaju: - pokrenutog postupaka stečaja i likvidacije korisnika, - privremene obustave zanatsko – poduzetničke djelatnosti, - devastiranja prostora u slučaju više sile ili prirodnih nepogoda, - smrti vlasnika prostora, - nepoznatog boravišta ili prebivališta vlasnika prostora u kome se ne vrši nikakva djelatnost, - u drugim opravdanim slučajevima, te po principu financijske racionalnosti privremeno ili trajno ne vršiti ili obustaviti obračun.
- da je člankom 9. Metodologija obračuna isporučene toplotne energije (prilog 1. Odluke) propisano da je osnov za obračun naknade korisnicima za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacijskog sustava je grijna površina stambenog/poslovnog prostora ili instalirana snaga isključenog objekta. Utvrđuje se na bazi naknade za distributivne troškove po grijnoj površini ili instaliranoj snazi, a u sukladno članku 5. Metodologije obračuna isporučene energije;
- da je Grad Doboj sačinio Prijedlog Odluke o izmjeni Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom u dijelu kojim su regulirana pitanja obračuna nakande korisnicima za vrijeme privremenog isključenja iz središnjeg toplifikacijskog sustava;
- da je Grad Doboj dao suglasnost na Odluku o privremenoj obustavi primjene dijela Odluke o visini tarifnih stavova-cijena broj:6593/18 od 28.12.2018. godine.

Analizom odredbi Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom i Metodologije obračuna isporučene toplotne energije (prilog 1. Odluke) Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da isti nisu u skladu sa odredbama članka 4. stavka 1) točke e) Zakona.

Člankom 4. Zakona, propisano je da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prešutni dogovori gospodarskih subjekata, kao i odluke i drugi akti gospodarskih subjekata, koji za cilj i posljedicu imaju spriječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu, a koji se odnose na zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uvjetuje da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi sa predmetom sporazuma.

Na temelju gore navedenih odredbi Zakona o komunalnim djelatnostima, Grad Doboj neosporno ima zakonska ovlaštenja, a što podrazumijeva obezbjeđivanje pretpostavki za organiziranje i pružanje komunalnih usluga i komunalnih djelatnosti budući da se radi o uslugama od općeg društvenog interesa, što uključuje i djelatnosti proizvodnje i snabdijevanje toplotnom energijom.

Dakle, u postupku je nesporno utvrđeno kako je Gradu Doboju sukladno posebnim propisima o obavljanju komunalnih djelatnosti dato pravo, a i obveza uređivanja oblasti „proizvodnja i isporuka toplotne energije“.

Naime, stupanjem na snagu Odluke o o Tarifnom sustavu sa Metodologijom i Metodologije obračuna isporučene toplotne energije (prilog 1. Odluke), Grad Doboj je izravno djelovao na tržištu, a samim usvajanjem Tarifnog sustavu, odobreni su:

- osnovni tarifni elementi za obračunavanje utrošene toplotne energije koju „Gradska toplana Doboj“ a. d. Doboj, proizvodi i isporučuje pravnim ili fizičkim osobama koja preuzimaju toplotnu energiju,
- osnove za formiranje cijene toplotne energije, odnosno visine tarifnih stavova za obračun proizvedene i isporučene toplotne energije,
- razvrstavanje korisnika po tarifnim grupama i podgrupama, kao i pripadnost tarifnih stavova, tarifnih elemenata i tarifnih modela grupama i podgrupama,
- obračun i plaćanje utrošene toplotne energije,
- obračun i plaćanje naknade za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacionog sustava, - Metodologija formiranja cijena toplotne energije.

Iz prednjeg je vidljivo kako je usvajanjem Tarifnog sustava Grad Doboj izravno djelovao na tržištu, te da gore pobrojane aktivnosti koje su regulirane tarifnim sustavom predstavljaju izravno djelovanje na tržištu, stoga ista odluka predstavlja zabranjeni sporazum.

Naime, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Grad Doboj donošenjem Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom i Metodologije obračuna isporučene toplotne energije (prilog 1. Odluke), izravno omogućio primjenu Tarifnog sustava na način da je dao suglasnost Gradskoj toplani Doboj na visinu tarifnih stavova iz Odluke o tarifnom sustavu, te omogućila primjenu spornih odredbi o obračunu naknade privremeno isključenim korisnicima iz toplifikacijskog sustava.

Imajući u vidu činjenicu da je navedeni akt Grada Doboja imao za posljedicu faktičko dejstvo po krajnje potrošače, u ovom slučaju privremeno isključene korisnike usluga iz toplifikacijskog sustava kojima su nametnute dodatne obveze za usluge koje ne koriste Konkurencijsko vijeće smatra da se navedeni akt može smatrati kao zabranjeni sporazum iz članka 4. stavak (1) točka e) Zakona.

Konkurencijsko vijeće se u ovom postupku nije bavilo rješavanjem pitanja usklađenosti Zakona o komunalnoj djelatnosti sa Zakonom o konkurenciji, s obzirom da je sukladno članku 25. stavak 2. Zakona predviđeno da su predlagatelji u obvezi dostaviti nacрте i prijedloge zakona i drugih propisa iz oblasti koje imaju utjecaja na tržišnu konkurenciju, na mišljenje Konkurencijskom vijeću, što je predlagač Zakona propustio učiniti.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo kako je Grad Doboj, donošenjem Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom, a posebno odredbama članka 14. i 16. Odluke, i odredbama članka 9. Metodologije obračuna isporučene toplotne energije (prilog 1. Odluke), počinio zabranjeni sporazum iz članka 4. stavak (1) točke e) Zakona o konkurenciji, čime je uvjetovao da druga strana prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi s predmetom sporazuma na mjerodavnom tržištu reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije na području grada Doboja, što predstavlja zabranjeni sporazum u smislu odredbi iz članka 4. stavak (1) točka e) Zakona o konkurenciji.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 1. i 2. izreke ovoga Rješenja.

Konkurencijsko vijeće smatra da bi u pogledu interesa potrošača odnosno korisnika komunalnih usluga bilo poželjno otvaranje i ovih djelatnosti tržišnoj konkurenciji u mjeri u kojoj to neće dovesti u pitanje izvršavanje zadaća koje su im povjerene posebnim propisima, te u tom smislu i u skladu sa

ovlastima iz članka 25. stavak (f) Zakona daje preporuku da nadležna tijela prilikom izvršavanja svojih zakonskih nadležnosti vezanih za uređenja načina pružanja komunalnih usluga imaju u vidu da jaka tržišna konkurencija rezultira dobrobiti za krajnje potrošače, bilo da se radi o građanima bilo o gospodarskim subjektima.

5.2. Gradska toplana Doboj Doboj – zabranjeni sporazum

- da je radna organizacija „Gradska toplana Doboj” Doboj osnovana je 7.4.1978. godine Rješenjem Okružnog gospodarskog suda Doboj br. U/c 79/78. Rješenjem Osnovnog suda udruženog rada u Doboju U/I-701/89 od 31.12.1989. godine izvršen je upis statusne promjene Radne organizacije „Gradska toplana Doboj” u Javno preduzeće „Gradska toplana Doboj” Doboj;
- da je Rješenjem Osnovnog suda u Doboju broj: U/I-181/95 od 28.02.1995. godine izvršen upis statusne promjene u režimu svojine u pogledu izmjene sredstava iz društvene u državnu svojinu. Rješenjem Osnovnog suda u Doboju broj: U/I-700/96 od 27.09.1996 godine izvršen je upis poduzeća oblika osnovno javno državno poduzeće „Gradska toplana Doboj” Doboj.
- da je Rješenjem Osnovnog suda u Doboju br: 085-0-REG-07-000 617 od 3.1.2008. godine izvršena registracija poduzeća kao dioničkog društva pod nazivom Preduzeće za proizvodnju i isporuku toplotne energije „Gradska toplana Doboj” akcionarsko društvo Doboj, sa strukturom temeljnog kapitala određenom Obaviješću o izvršenoj privatizaciji od 8.11.2002. godine Direkcije za privatizaciju Republike Srpske;
- da je Zakonom o prenosu prava svojine na kapitalu Republike Srpske u poduzećima koja obavljaju komunalne djelatnosti na jedinice lokalne samouprave („Sl. Glasnik Republike Srpske” br. 50/10) 62,757589%, odnosno 4.834.457 dionica Društva je preneseno na Grad Doboj;
- da je gospodarski subjekt Gradska toplana Doboj jedini isporučitelj toplotne energije sustavom daljinskog grijanja u Gradu Doboju i kao takav ima vladajući položaj na mjerodavnom tržištu distribucije i isporuke toplotne energije sustavom daljinskog grijanja;
- da mu je pravo isporuke toplotne energije dato na temelju odredbi članka 2. stavak 1) Odluke o općim i tehničkim uvjetima;
- da je člankom 102. Odluke o općim i tehničkim uvjetima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju propisano da je korisnik obavezan, koristiti toplotnu energiju iz sustava daljinskog grijanja „Gradska toplana Doboj“ a. d. Doboj neprekidno i u kontinuitetu. Izuzetno korisniku toplotne energije može se na njegov pismeni zahtjev odobriti raskid ugovora odnosno da ne koristi toplotnu energiju iz sustava daljinskog grijanja;
- da je člankom 103. Odluke o općim i tehničkim uvjetima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju propisano da pravo da ne koristi toplotnu energiju iz sustava daljinskog grijanja i da raskine ugovor korisniku se može odobriti po propisanoj proceduri, u određenom vremenskom periodu i po propisanim uvjetima;
- da je Privremeni Nadzorni odbor „Gradska toplana Doboj“ a. d. Doboj na petoj redovnoj sjednici održanoj dana 19.4.2018. godine donio je Odluku o visini tarifnih stavova –cijena broj: 1340/18. (u daljem tekstu: Odluka o visini tarifnih stavova);

- da je Skupština Grada Doboja na sjednici održanoj 30. travnja 2018. godine, donijela Odluku o davanju suglasnosti na visinu tarifnih stavova iz odluke o Tarifnom sustavu poduzeću „Gradska toplana Doboj“ a. d. Doboj („Sl. Glasnik Grada Doboja“ br: 2/18);
- da je člankom 1. Odluke o visini tarifnih stavova Nadzorni odbor je utvrdio Cjenik toplotne energije za tarifne grupe – korisnike i to:
 1. Objekti bez mjerenja toplotne energije
 - 1.1. korisnici domaćinstva – cijena za jedinicu isporučene energije 2,05 KM/m² i cijena za distributivne troškove 0,48 KM/m² (fakturira se 7 mjeseci)
 - 1.2. korisnici gospodarstvo - cijena za jedinicu isporučene energije 2,44 KM/m² i cijena za distributivne troškove 0,94 KM/m² (fakturira se 7 mjeseci) i
 - 1.3. korisnici javna uprava - cijena za jedinicu isporučene energije 4,44 KM/m² i cijena za distributivne troškove 0,94 KM/m² (fakturira se 7 mjeseci)
 2. Objekti sa ugrađenim mjeračima
 - 2.1. korisnici domaćinstva – cijena za jedinicu isporučene energije 110,00 KM/MWh (kada se troši) i cijena za distributivne troškove 0,48 KM/m² (fakturira se 7 mjeseci)
 - 2.2. korisnici gospodarstva - cijena za jedinicu isporučene energije 138,00 KM/MWh (kada se troši) i cijena za distributivne troškove 0,94 KM/m² (fakturira se 7 mjeseci) i
 - 2.3. korisnici javna uprava - cijena za jedinicu isporučene energije 138,00 KM/MWh (kada se troši) i cijena za distributivne troškove 0,94 KM/m² (fakturira se 7 mjeseci).
- da se navedene odredbe Odluke o visini tarifnih stavova u pogledu cijene za distributivne troškove primjenjuju i za korisnike koji su privremeno isključeni sa toplifikacijskog sustava;
- da Gradska toplana Doboj zaključuje Ugovore o isporuci toplotne energije sa svim korisnicima (prema dostavljenom primjerku Ugovora zaključenim sa fizičkim licem, zaključuju na neodređeno vrijeme);
- da je u Ugovoru o isporuci toplotne energije koji se zaključuje sa korisnikom usluga, člankom 6. stavak 3. Ugovora propisano je da je Isporučitelj obavezan obračunati, a korisnik platiti, cijenu-naknadu na ime distributivnih troškova, shodno Tarifnom sustavu, za vrijeme obustave ili isključenja sa sustava (dostavljen primjerak Ugovora aktom Toplana broj: 5413 od 15.10.2018. godine);
- da su od strane Gradske toplane Doboj pozivani potrošači koji su privremeno isključeni kako bi regulirali svoj status (zaključili ugovore) s obzirom da su od listopada 2018. godine su u obvezi plaćati naknadu za distributivne troškove;
- da je na računima koje Toplana izdaje/fakturira korisnicima jasno odvojene stavke za utrošenu toplotnu energiju i stavka za distribuciju gdje kod privremeno isključenih korisnika vidljivo da je isporučena energija 0,00 KM, a troškovi distribucije su obračunati u određenom iznosu ovisno od veličine stambenog/poslovnog prostora i da li je riječ o objektima sa ugrađenim mjeračima toplotne energije ili bez (broj računa: 16672-85/11/2/2018, 61292-05/11/3/2018,61066-05/11/3/2018, 16450-85-11/2/2018);
- da je Privremeni Nadzorni odbor „Gradska toplana Doboj“ a. d. Doboj na 14. redovnoj sjednici održanoj dana 28.12.2018. godine donio je Odluku o privremenoj obustavi primjene dijela Odluke o visini tarifnih stavova –cijena broj: 6593/18, na koju je Grad Doboj dao suglasnost broj: 02-022-1-5/19 dana 4.1.2019. godine do donošenja konačne odluke Konkurencijskog vijeća;

- da je na temelju Odluke o privremenoj obustavi primjene dijela Odluke o visini tarifnih stavova –cijena broj: 6593/18, počevši od dana 1.12.2018. godine prestalo se sa izdavanjem računa korisnicima koji su privremeno isključeni po pitanju naplate distributivnih troškova.

Člankom 9. stavak (1) Zakona o konkurenciji je propisano da gospodarski subjekt ima vladajući položaj na mjerodavnom tržištu roba ili usluga, kada se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri neovisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, uzimajući u obzir udio tog gospodarskog subjekta na tržištu, udjel koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih gospodarskih subjekata na tržište.

Članak 9. stavak (2) Zakona o konkurenciji pretpostavlja da gospodarski subjekt ima vladajući položaj na tržištu roba ili usluga ako na mjerodavnom tržištu ima udjel veći od 40,0%.

Članak 2. stavak (2) Odluke o definiranju kategorije vladajućeg položaja, dalje razrađuje pojam vladajućeg položaja, te određuje da gospodarski subjekat na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga ima vladajući položaj, kada nema konkurenciju ili ako postojeća konkurencija nije značajna.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Gradska toplana Doboj na osnovu Odluke o općim i tehničkim uvjetima dato pravo od strane Grada Doboja da vrši distribuciju i isporuku toplotne energije na području grada Doboja, kao i da Gradska toplana Doboj jedina obavlja navedenu djelatnost na području Grada Doboja, te je neosporan njegov vladajući položaj i kao takav u skladu sa člankom 9. Zakona ima tržišno učešće od 100% na mjerodavnom tržištu isporuke toplotne energije na području grada Doboja.

Zlouporaba vladajućeg položaja, sukladno odredbama članka 10. stavak (2) Zakona o konkurenciji, posebno se odnosi na:

d) zaključivanje sporazuma kojima se uvjetuje da druga strana prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma.

Naime, odredbama Odluke o općim i tehničkim uvjetima, data je mogućnost korisnicima da pod određenim uvjetima ne koriste toplotnu energiju iz sustava daljinskog grijanja i da raskinu ugovor, odnosno Gradska toplana Doboj će dati suglasnost za privremeno isključenje sa toplifikacionog sustava.

Tom prilikom, što je i ocijenjeno kao sporno nakon što Gradska toplana Doboj ocijeni da nema prepreka za isključenje, te odobri isključenje, korisnik će plaćati fiksni dio cijene grijanja u vidu distributivnih troškova (u ovisnosti od vrste objekta i na temelju toga određene cijene distributivnih troškova), tokom 7 mjeseci u godini, odnosno u tijeku trajanja grijne sezone. Ovaj iznos je identičan iznosu koji bi korisnik plaćao kao distributivni trošak u slučaju da preuzima toplotnu energiju od Gradske toplane Doboj, s tim da bi u tom slučaju plaćao i varijabilni trošak u vidu cijene za jedinicu isporučene toplotne energije 7 mjeseci u godini, odnosno u toku trajanja grijne sezone.

Takva situacija je dovela i do apsurdna, da korisnik koji je bio isključen sa sustava Gradske toplane Doboj nije plaćao nikakav iznos od 2015. godine odnosno od momenta prestanka korištenja usluga, da bi Gradska toplana Doboj u 2018. godini pozivala privremeno isključene korisnike na potpisivanje novih ugovora i da je počelo sa izdavanjem računa kojem se isključenom korisniku fakturiraju distributivni troškovi, stupanjem na snagu nove Odluke o Tarifnom sustavu sa Metodologijom i Odluke o visini tarifnih stavova –cijena broj: 6593/18 (akt u spisu broj: UP-03-26-2-047-2/18 od 11.12.2018. godine).

Naime, raskidom ugovora prestaju postojati obaveze za ugovorne strane, pa tako nije osnovano da se raskidom i nepostojanjem ugovora nameću dodatne obaveze, kao u konkretnom slučaju – vremenski neograničeno trajanje plaćanja usluge koja se ne koristi.

Konkurencijsko vijeće je pritom uzelo u obzir i odredbe članka 46. stavak 2. Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj kojim je propisano da pružanje ekonomske usluge (u koje spada i usluga snabdijevanja toplotnom energijom) potrošaču zasniva se na ugovornom odnosu između potrošača i trgovca, dok je stavkom 4. istog članka propisano da za pruženu ekonomsku uslugu, trgovac je dužan da potrošaču blagovremeno i bez naknade izda odgovarajući račun, koji sadrži sve potrebne podatke i koji omogućavaju potrošaču provjeru obračuna pružene usluge.

Člankom 49. stavak 1. Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj propisano je da potrošnja električne energije, toplotne energije, plina, vode i slično treba da bude obračunata potrošaču na temelju stvarnih isporuka, očitanih na mjernom uređaju potrošača.

Također, Konkurencijsko vijeće je na temelju dostavljenih podataka od gospodarskih subjekata koji također obavljaju komunalne usluge od javnog interesa, prije svega gospodarskog subjekta Vodovod a.d. Doboj i ZP Elektro Doboj utvrdilo da isti ne naplaćuju paušale, distributivne troškove ili neke druge slične troškove u situacijama kada su korisnici privremeno ili trajno isključeni sa vodovodne ili kanalizacione mreže, odnosno nakon isključivanja sa mreže snabdijevanja električnom energijom.

Gradska toplana Doboj je ovakvom primjenom odredbi Odluke o visini tarifnih stavova – cijena broj: 6593/18 o naplati distributivnih troškova isključenim korisnicima, zlouporabila vladajući položaj, zaključivanjem sporazuma kojima se uvjetuje da druga strana prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma, čime je djelovalo na štetu potrošača.

Dakle, ukoliko Gradska toplana Doboj utvrdi kako su ispunjeni svi uvjeti prema kojima se vrši isključivanje korisnika sa mreže, u tom slučaju, danom isključenja, raskida se i poslovni odnos između Gradske toplane Doboj i korisnika isporučene toplotne energije, pa je obavezan i prestanak svih finansijskih obaveza korisnika prema Gradskoj toplani Doboj.

Stoga, na temelju svih prednjih navoda Konkurencijsko vijeće je utvrdilo kako je Gradska toplana Doboj povrijedila odredbe Zakona o konkurenciji zlouporabom vladajućeg položaja iz članka 10. stavak 2 točka d) koje se odnose na zaključivanje sporazuma kojima se uslovljava da druga strana prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma, na način da je ispostavljala račune za troškove distribucije isporuke toplotne energije korisnicima koji su isključeni sa toplifikacijskog sustava.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 5.i 6. izreke ovog Rješenja.

6. Novčana kazna

U smislu članka 48. stavak (1) točka a) Zakona o konkurenciji, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda gospodarskog subjekta, iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se gospodarski subjekt, ako zaključi zabranjeni sporazum na način propisan odredbama članka 4. Zakona o konkurenciji.

Također, u smislu članka 48. stav (1) točka b) Zakona o konkurenciji, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda gospodarskog subjekta, iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se gospodarski subjekt, ako zlouporabi vladajući položaj na način propisan odredbama članka 10. Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izricanja visine novčane kazne uzelo u obzir namjeru te dužinu trajanja povrede Zakona o konkurenciji, kao i posljedice koje je ista imala na tržišnu konkurenciju, u smislu članka 52. Zakona o konkurenciji.

Naime, Grad Doboj je dao suglasnost na Odluku o privremenoj obustavi primjene dijela Odluke o visini tarifnih stavova-cijena broj:6593/18 od 28.12.2018. godine, do donošenja konačne odluke Konkurencijskog vijeća, te je Gradska toplana Doboj počevši od dana 1.12.2018. godine prestala sa izdavanjem računa korisnicima koji su privremeno isključeni po pitanju naplate distributivnih troškova.

Polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je Grad Doboj zaključio zabranjeni sporazum, i time prekršio odredbe članka 4. stavak (1) točka e) Zakona o konkurenciji, u smislu članka 48. stavak (1) točka a) Zakona o konkurenciji izrečena je novčana kazna u iznosu 60.750,00 KM (šezdesettisućasedamstotinapadeset i 00/100 KM), što predstavlja 0,18 % proračuna iz 2017. godine koji je iznosio 33.750.000,00 KM.

Nadalje, polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je Gradska toplana Doboj zlouporabila vladajući položaj, iz članka 10. stavak (2) točke d) Zakona o konkurenciji, u smislu članka 48. stavak (1) točke b) Zakona o konkurenciji, izrečena je novčana kazna u iznosu 7.314,486 KM (sedamtisućatristotinečetnaest i 486/100KM), što predstavlja 0,1 % ostvarenog prihoda iz 2017. godine, koji je iznosio 7.314.486,00 KM.

S obzirom na visinu izrečene novčane kazne, Konkurencijsko vijeće nije imalo prvenstveno za cilj kažnjavanje isključivo radi kršenja Zakona o konkurenciji, već da upozori Grad Doboj i Gradsku toplanu Doboj na obvezu poštovanja pravila tržišne konkurencije utvrđenih odredbama Zakona o konkurenciji.

U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u utvrđenom roku ista će se naplatiti prinudnim putem, u smislu članka 47. Zakona o konkurenciji, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu navedeno Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točkama 4. i 7. izreke ovog Rješenja.

7. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

